17. ULUSLARARASI
TÜRK SANATI, TARİHİ ve FOLKLORU KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ

17. INTERNATIONAL
TURKIC ART, HISTORY and FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITIES

05-07 Eylül (September) 2023-Bakü-AZERBAYCAN (Azerbaijan)

Sayın/Dear Doç. Gülnur DURAN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Türk Sanatı ve Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi, Azerbaycan Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Milli Azerbaycan Tarihi Müzesi, Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Kuzey Makedonya İleri Araştırmalar Merkezi, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mimarlık ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Arnavutluk Elbasan "Aleksandër Xhuvanı" Üniversitesi, Ukrayna Summy Devlet Üniversitesi, Almanya Türklerin Dünyası Enstitüsü, İpek Yolu Stratejik Araştırmalar Merkezi ve Aydın Kültür Turizm Derneği tarafından 05-07 Eylül 2023 tarihlerinde düzenlenen "17. ULUSLARARASI TÜRK SANATI, TARİHİ ve FOKLORU KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ"ne *bildiri* ile katılmanızdan dolayı teşekkür ederiz.

Thank you for your participation in your *oral presentation* of "XVII. INTERNATIONAL TURKIC ART, HISTORY AND FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITIES" which held on 05-07 September 2023 by Aydın Adnan Menderes University Turkish Art and Culture Application and Research Center, Republic of Azerbaijan Ministry of Culture Azerbaijan National History Museum, Selçuk University Turkish Handicrafts Research and Appliation Center, N. Macedonia Centre For Advanced Researches, Azerbaijan National Academy of Sciences Institute of Architecture and Fine Arts, Albania Elbasan "Aleksandër Xhuvani" University, Ukraine Sumy State Pedagogical University, Germany Institute of World of Turks, Silk Road Strategic Studis Center and Aydın Culture Tourism Association, Art, Culture People Union.

Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ
Kongre Başkanı ve Sergi Küratörü
(Congress Chairman and Exhibition Curator)

Prof. Dr. Ertegin SALAMZADE
Kongre Başkanı
(Congress Chairman)

Prof. Dr. Osman KUNDURACI
Kongre Başkanı
(Congress Chairman)

Akademik Naile VELİHANLI
Kongre Başkanı
(Congress Chairman)

17. ULUSLARARASI
TÜRK SANATI, TARİHİ ve FOLKLORU KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ

Sayfa Tasarımı:

Dr. Ahmet AYTAÇ
Öğr. Gör. Dr. Ufuk ÖREN
Öğr. Gör. Kadir ERTÜRK

Kapak Tasarımı:

Dr. Ahmet AYTAÇ

Basım Tarihi: 21.12.2023

ISBN: 978-625-98701-1-3
ADÜ Yayın Numarası: 123

Kitapta Yer alan metinler, fotoğraf, resim, şekil ve çizimler, alıntı ile kaynakça sorumlulukları yazarlarına aittir.

Tüm hakları saklıdır. Copyright sahibinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının, elektronik, mekanik ya da fotokopi ile basımı, yayımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

Türkiye dışında 10 ülkeden 72, Türkiye'den 24 bildiri kitapta yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

Program	6-12
Açılış konuşmaları	13-22
Prof. Dr. Ferhad CABBAROV (Azerbaijan), Hayatı ve Bilimsel Yönü ile Akademik Naile VELİHANLI	25-27
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Habibe ALİYEVA (Azerbaijan), Shusha, the Cultural Capital of the Turkic World – 2023	29-32
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ (Türkiye), Osmanlı Arşivleri'nde Rubia Tinctorum L. İle Alakalı Bazı Belgeler	33-38
Prof. Dr. Osman KUNDURACI (Türkiye), Konya-Karapınar Çetmi Mezarlığındaki Mezar Taşlarından Örnekler	41-51
Prof. Dr. Kerim ŞÜKÜROV (Azerbaijan), Azerbaijan in European Painting Art: 15th-Early 20th Centuries	53-58
PhD. Leila Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Sebahat KILIÇ BÜLBÜL (Türkiye), Marketri (kakma) Tekniği İle Yapılmış Bir Baş Oda; SafranboluİsmailUluateş Evi	59-64
Dr. (PhD.) Denis HİMÇİ (Albania)-Heldi KODRA (Albania),Cultural Heritage of Elbasan Through History, the Necessities andChallenges for its Revitalization and Protection	65-68
Dr. (PhD). Yaroslav Pylypchuk VALENTINOVICH (Ukraine),Caucasian Albania after Casucasian Albania Principalities ofParisos and Khachen	69-73
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Lala A. ALİYEVA (Azerbaijan), Overview on The Process of Islamisation in the Case of Azerbaijan: Comparison of Written Sources and Archeological Evidence	77-78
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşegül KARAKELLE (Türkiye), 6Şubat Depreminin "Tasarım Kültürü" Dersi KapsamındaİncelenmesI	79-83
Öğr. Gör. (Lec.) Nuray AÇIKGÖZ (Türkiye)-Doç. (Assoc. Prof.) Gülnur DURAN (Türkiye), Kündekâri Tekniği Bağlamında Aksaray Ulu Cami Minberinin İncelenmesi	85-89
Hooman Pourabbas VAFAEİ (Iran)-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Yaser HAMZAVİ (Iran), A Structural Study of a Wall Painting From Salmasi House in Tabriz (Museum of Assessment)	91-102
Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Nagihan UYSAL (Türkiye), Cumhuriyet'in Kuruluşu ile Atatürk'ün Türk Resim ve Heykel Sanatına Kazandırdıkları	103-107
Prof. Dr. Nargiz ALİYEVA (Azerbaijan), The Role of Epigraphic Documents in the Study of the Medieval Culture of Azerbaijan	111-116
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Esmira VAGABOVA (Azerbaijan), Bakü Kazan ve Türkıstan Arasındakı Tıyatro İlışkıleri Yirmincı Yüzyılın Başında	117-122
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Ayşe ÇETİN (Türkiye)-Merve MAYIS AKTAN (Türkiye), İzmir Konak İlçesi Tarihi Çeşmeleri	123-127
Dr.(PhD.) Oğuljeren HACIYEVA (Turkmenistan), Ressam Ayhan Haciyev'in Yaratıcılığı	129-132
Sara AHMADOVA (Azerbaijan), Multiculturalism in Azerbaijan	133-137
Prof. Dr. Abbas SEYIDOV (Azerbaijan)- Leyla RUSTAMOVA (Azerbaijan), Monuments of the Chalcolithic Period of Nakhchivan	141-143
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Afet RUSTAMBAYOVA (Azerbaijan), The Sign Semantics of the Belts of Azerbaijan in the Historical and Cultural Context	145-148
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeynep KÜÇÜKTURAL (Türkiye), Balıkesir İli Erdek İlçesi Düzler Köyü Pomaklarının El Sanatı Örnekleri	149-154
Doç (Assoc. Prof.) Ülkü KÜÇÜKKURT (Türkiye) Afyonkarahisar Geleneksel El sanatlarında Ay ve Yıldız Motifi	155-160
Rafia SOY (Türkiye), Engraving Style and Symbolism in Khojaly - Gedebey Culture Pottery (with Examples from Azerbaijan Archeology)	161-167
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Asad ALIYEV (Azerbaijan), Art of Love Among Georgian Azerbaijanis	171-174
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ülkər EYVAZOVA (Azerbaijan),Akademik Nailə Vəlixanlının Redaktorluğu ilə Nəşr Edilən Müasir Numizmatik Əsərlər	175-178
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşegül KARAKELLE (Türkiye), 6ŞubatDepreminin El Sanatlarına Etkisi Üzerine Bir Durum Tespiti"Hatay Örneği"	179-183
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ (Türkiye),Examples Carpet in Milas Museum	185-190

Aida K. AMİRKHANOVA (Dagestan), The Traditional Art Of Weaving Silk Headscarves "Tastar" of the Kumyks (Turkic- Speaking Peoples of Dagestan): to the Problem of the Revival of the Craft	191-194
Prof. Dr. Necati DEMİR (Türkiye), Oğuz Yabgu Devleti'nin Dağılışı, Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu ve Azerbaycan'ın Oğuzlar Tarafından Fethi	197-200
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Əli FƏRHADOV (Azerbaijan), CənubiAzərbaycanda Beynəlmiləlçilik və Demokratik Dəyərlərə Dair("Azərbaycan" Qəzetinin (1947-1949) Materialları Əsasında)	201-204
Doç.Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Faiq ƏLƏKBƏRLİ (Azerbaijan),Ümgülsümün Türkçülük ve Milli İstiklal Felsefesi	205-211
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nuruzade ŞAHLA (Azerbaijan),Ermeni İşgalindan Kurtarılan Toprakların Azerbaycan Halkı İçinManevi Değeri	213-216
Dr. (PhD.) Entela MUÇO (Albania), XX Yüzyılın İkinci Yarısında Balkanlar ve Avrasya (Arnavutluk e Azerbaycan)	217-219
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Elfira MƏLİKOVA-QURBANOVA (Azerbaijan), Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində Professional Muzey İşinin Formalaşmasında Akademik Nailə Vəlixanlının Rolu	223-227
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sənubər QASIMOVA (Azerbaijan)- Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan), OsmanlıDövrünün Yadigarları (Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində QorunanXIX Əsr Materiallarına Əsasən)	229-234
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Boyan BLAZHEV (Bulgaria),Harmony of Colors	235-238
Sənurə DOSTİYEVA (Azerbaijan), Zaqatala Dəfinəsi Azərbaycan'ın Avropa Ölkələri ilə Ticarət Əlaqələrinin Öyrənilməsində Mənbə Kimi	239-242
Aynur MAMMADOVA (Azerbaijan), Identification of the Azerbaijan Carpets in Foreign Collections	243-244
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mahfuza ZEYNALOVA (Azerbaijan), Suppressed and Persecuted Turkology: Tracing the Path of the First All-Union Turkological Congress	247-248
Doç. (Assoc. Prof.) Gülnur DURAN (Türkiye), XVIII. Yüzyıl Osmanlı Tezhip Sanatında Batı Etkilerinin MushafBezemelerindeki Yansımaları	249-254
Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan), Azərbaycanın Orta Əsrlər Dövrünü Təmsil Edən Numizmatik Vəsait:"Azərbaycan Atabəylərinin Sikkələri" Kataloqu	255-258
Öğr. Gör. (Lec.) Aycel Derya TANAY ÖZTÜRK (Türkiye)-Doç.Dr. (Assoc. Prof. Dr.)Zeliha KAYAHAN (Türkiye), Nene HatunAnıtı Üzerine Bir İnceleme	259-263
Arş. Gör. (Res. Assist.) Ali Can ÖZÇELİK (Türkiye), Bursa-Karacabey Kümbetli Cami'nde Malzeme Kullanımı	265-273
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeynep KÜÇÜKTURAL (Türkiye),Denizli'de Mahreç İşareti Almış Bir Dokuma "Çameli Elmalı Bezi"	277-282
Doç. (Assoc. Prof.) Hande KILIÇARSLAN (Türkiye)-Prof. Dr. F.Nurhan ÖLMEZ (Türkiye)-Prof. Dr. Sema ETİKAN (Türkiye), Kırşehir Yöresi Namazlağı Dokumaları	283-290
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mira MAMMADKHANOVA (Azerbaijan),AComparative Analysis of the Ornamentation of Ceramic Products and Carpets on the Example of Archaeological ArtifactsFrom the Collection of the Azerbaijan National Carpet Museum	291-296
Dr. (PhD.) Günel SEYİDƏHMƏDLİ (Azerbaijan), Şeyx CüneydTürbəsinin Ətrafında Yerləşən Qəbirüstü Abidələrin Bədii Xüsusiyyətləri	297-298
Daniyal Saidakhmedovich KIDIRNIYAZOV (Dagestan), Problems of Ethnography and Spiritual Culture of the Nogais in the Work of I.T.Mutenin "The Achikulak Nogais"	299-301
Fəridə XƏLİLOVA (Azerbaijan), Azərbaycanda Pilək TikməSənəti (Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Materialları Əsasında)	303-306
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevinc NASİROVA (Azerbaijan),Azərbaycanda Qurama Məişət Əşyaları ilə Bağlı Bəzi İnanclar	309-313
Doç. (Assoc. Prof.) Ebru ÇATALKAYA GÖK (Türkiye), Türk Kumaşlarında Görülen Üzüm Motifinden Örnekler	315-321
Dr. (PhD.) Nurlan NƏSİROV (Azerbaijan)-Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan), Samani Sikkələri Orta Əsrlərdə Azərbaycanın Ticarət Əlaqələrini Açıqlayır	323-328
Aygün QULİYEVA (Azerbaijan), Abşeronda Ənənəvi Keçəçilik Sənətinə Dair	329-331
Aslan GASİMOV (Azerbaijan), Gobustan Rock Art: an Archaeological and Ethnographic	333-334
Bahar AMANOVA (Azerbaijan), Ethnographic Characteristics of Karabakh Bayatisi	335-339

Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Tural ŞİRİYEV (Azerbaijan), Hilafet Döneminde Azerbaycan'da Eğitim Çalışmalarının Bazı Yönleri	343-345
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Maria IANIOGLO (Gagauzya), Assertivenes as the Foundation of a Constructive Interaction in theContext of Intercultural Communication	347-349
Dr. (PhD.) Rudina HOXHA (Albania), The Use of Audiovisual Aids as an Effective Form of Thought Development in the Face of Globalization	351-355
Dr. (PhD.) Aida İSMAYILOVA (Azerbaijan), Türk Kültürü ve İslamDini (Azerbaycan'ın Arkeolojik Materyelline Göre)	357-360
Aynur BABAYEVA (Azerbaijan), From the History of InternationalScientific and Cultural Relations of Azerbaijan With Turkic- Speaking Countries in 2014-2018 (Based on the Experience of the National History Museum of Azerbaijan)	361-364
Lala MAMMADOVA (Azerbaijan), The Library of the National Museum of History of Azerbaijan Plays an Important Role in Supporting Research and Education	365-366
Dr. (PhD.) Hajar VERDIYEVA (Azerbaijan), History on the Matrix of Truth: The Armenian Gregorian Church Is Monophysite and not Orthodox	369-373
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ələddin MƏLİKOV (Azerbaijan), Orta Əsrlər İslam İrfaninin Zirvəsi - Mühyiddin İbn Ərəbi	375378
Dr. (PhD.) Aynure MAMMADOVA (Azerbaijan), AzerbaycaMüelliflerinin Türkiyede İstinsah Edilmiş Yazmaları	379-383
Valentina CUZNETOVA (Gagauzya), Translation of GagauzIdentity Through Folk Art	385-388
Gunel SULEYMANOVA (Azerbaijan), About the Activity of the Governor-General of Karabakh Khosrov Bey Sultanov	389-392
Saadat ALAKBAROVA (Azerbaijan), Portrait of Shirvanshah, the Last Ruler of the Thousand-Year Rule	393-396
Prof. Dr. Amargeet CHANDOK (India), Kohvar and Sohrai – The Indigenous Tradition	399-404
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Həqiqət ZAHİDOVA (Azerbaijan), Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sində Tibbi Müalicə Üsulları	405-409
Dr. (PhD.) Ayshan HUSEYNOVA (Azerbaijan), Cultural Tourism Potential of Azerbaijani Old Cities Inscribed on UNESCO World Heritage List	411-414
Arş. Gör. (Res. Assist.) Narmin HANMEMMEDOVA (Azerbaijan), The Azerbaijan Democratic Republic's Activity in Organizing the Labor of Refugees (1918-1920)	415-419
Saadat ALAKBAROVA (Azerbaijan), Sources on the PalaceResidences of the Shirvanshahs State	421-422
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevil KARİMOVA (Azerbaijan), The Image of Uzun Hasan in the World and Azerbaijan Fine Arts (Dedicated to the 500th Anniversary of Uzun Hasan)	425-429
Doç. (Assoc. Prof.) Tuba BATU (Türkiye)-Öğr. Gör. (Lec.) Ece YÜCEL (Türkiye), Bir Tasarım Elemanı Olarak Çanakkale-ÇanİlçesiKimliği ve Seramik Takılarda Kullanımı	431-435
Dr. (PhD.) Sevinc HEYDƏROVA (Azerbaijan), Ədəbiyyatımızın İnciləri Nizami Muzeyində	437-439
Funda YÜKSEL ÖZER (Türkiye), Kızıl Saçlı Tanrıça Aphrodite/Afrodit	441-444
Öğr. Gör. (Lec.) Gülhan GÜLDÜR (Türkiye), Beypazarı Kent Tarihi Müzesinde Bulunan Metal Takılar	445-449
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Əsəd ƏLİYEV (Azerbaijan), Gürcüstan Azərbaycanlıları Arasında Aşıq Sənəti	453-456
Dr. (PhD.) Galina MUTAF (Gagauzya), Dmitriy Kara Çobanın Lirikasında Tematika Genişlii	457-462
Şəfa MÖVSÜMOV (Azerbaijan), Şəhid Ağayev Şahin Azər Oğluna Məxsus Materiallara Dair (MATM-nin Vətən Müharibəs Fondunun Əsasında)	463-466
Gülnar FƏRHADOVA (Azerbaijan), İctimaiyyətlə ƏlaqələrdəEtika və Əxlaq Qanunlarına Riayətə Dair	467-469
Aynur SAYDOVA (Azerbaijan), Folklore Examples in the "CodexCumanicus"	471-474
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nardana YUSİFOVA (Azerbaijan), Woman-Leadership Top- Meaning of Scientific Model and Unity of Spatial Thinking	477-478
Elnur ASANOV(Azerbaijan), Relocations of Ganja as the Sample of Urban Culture	479-481
Khadija HUSEYNOVA (Azerbaijan), Russia's Attitude in the Process of Bulgaria's Breakaway from the Ottoman Empire (1885)	483-486

Naila Adalat ALİYEVA (Azerbaijan), Nizami Muzeyinin YunescoƏ həmiyyətli Eksponatı	487-489
Pervane EZİMOVA (Azerbaijan), Şəhid Qasımov Orucun Şəxsi Əşyalarına Dair (MATM Vətən Müharibəsi Fondunun Materialları Əsasında)	491-493
Assoc. Prof. Dr. Djalalitdin MIRZAEV (Uzbekistan), Problems of Ethnıc Identıty Formatıon in Central Asia	497-500
Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Nurcan BAHARGÜLÜ(Türkiye),Karapınar Çeşmeleri	5001-507
Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Ufuk ÖREN (Türkiye)-Öğr. Gör. (Lec.) Servet AKAR (Türkiye), Kuyumculuk Sanatında Kullanılan Elmasların Kökeni, Fizikokimyasal Özellikleri, Pırlanta Olarak İşlenmesi ve Derecelendirilmesi	509-513
Dr. (PhD.) Elvin XUDAVERDİYEV (Azerbaijan), Multiculturalism as an Element of Cultural Policy	515-517
Zemine RESULOVA (Azerbaijan), Folklor Çalışmaları İçin Bir Kaynak-Şeki Han Sarayı	519-521
Dr. (PhD.) Nəzmin CƏFƏROVA (Azerbaijan), Azərbaycan'da Biliklər Cəmiyyəti'nin Formalaşmasında Muzeylərin Yeri	525-529
Sahiba ALAKBAROVA (Azerbaijan), The Role of Museums in Educating the Young Generation in a Patriotic Spirit	531-535
Khadija TAGİSOY (Azerbaijan), The Role of Archaeological Museums in National Identity (the Case of Istanbul and Ankara Archaeological Museums)	537-540
Suqra ORUCOVA (Azerbaijan), About Some Questions Regarding Problems of the Historical Geography of Karabakh (60-80s of the 20th century)	541-544
Öğr. Gör.(lec.) Servet AKAR (Türkiye)-- Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Ufuk ÖREN (Türkiye Geleneksel kuyumculuk Sanatında Kullanılan Ajur Tekniği ve Uygulamaları	545-549
Arş. Gör. (Res. Assist.) Naci EDİ, (Türkiye), Geçici (Ephemeral) Sanat Eserleri Kapsamında; Kar ve Buz Heykelleri	551-555
DEĞERLENDİRME PANELİ	556-560

AÇILIŞ OTURUMU (OPENING SESSION) A SALONU (A HOLL)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Prof. Dr. Kerim ŞÜKÜROV-Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

11.20-11.30 **Prof. Dr. Ferhad CABBAROV (Azerbaijan),** Hayatı ve Bilimsel Yönü ile Akademik Naile VELİHANLI

11.30-11.40 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Habibe ALİYEVA (Azerbaijan),** Shusha, the Cultural Capital of the Turkic World – 2023

11.40-11.50 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ (Türkiye)**Osmanlı Arşivleri'nde Rubia Tinctorum L. İle Alakalı Bazı Belgeler

11.50-12.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

12.00-12.30 *ARA (BREAK TIME)*

1. OTURUMU (1. SESSION) A SALONU (A HOLL)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Prof. Dr. Abbas SEYIDOV-Dr. Öğr. Üyesi Nurcan BAHARGÜLÜ

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

12.30-12.40 **Prof. Dr. Osman KUNDURACI (Türkiye),** Konya-Karapınar Çetmi Mezarlığındaki Mezar Taşlarından Örnekler

12.40-12.50 **Prof. Dr. Kerim ŞÜKÜROV (Azerbaijan),** Azerbaijan in European Painting Art: 15th-Early 20th Centuries

12.50-13.00 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Sebahat KILIÇ BÜLBÜL (Türkiye),**Marketri (kakma) Tekniği İle Yapılmış Bir Baş Oda; Safranbolu İsmail Uluateş Evi

13.00-13.10 **Dr. (PhD.) Denis HİMÇİ (Albania)-Heldi KODRA (Albania),** Cultural Heritage of Elbasan Through History, the Necessities andChallenges for its Revitalization and Protection
13.10-13.20 **Dr. (PhD). Yaroslav Pylypchuk VALENTINOVICH (Ukraine),** Caucasian Albania after Casucasian Albania Principalities ofParisos and Khachen
13.20-13.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

2. OTURUMU (2. SESSION) B SALONU (B HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşegül KARAKELLE-Dr. (PhD.) Günel SEYİDƏHMƏDLİ
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/dse-qnmv-foz

12.30-12.40 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Lala A. ALİYEVA (Azerbaijan),** Overview on The Process of Islamisation in the Case of Azerbaijan: Comparison of Written Sources and Archeological Evidence
12.40-12.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşegül KARAKELLE (Türkiye),** 6 Şubat Depreminin "Tasarım Kültürü" Dersi Kapsamında İncelenmesi
12.50-13.00 **Öğr. Gör. (Lec.) Nuray AÇIKGÖZ (Türkiye)-Doç. (Assoc. Prof.) Gülnur DURAN (Türkiye),** Kündekâri Tekniği Bağlamında Aksaray Ulu Cami Minberinin İncelenmesi
13.00-13.10 **Hooman Pourabbas VAFAEİ (Iran)-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Yaser HAMZAVİ (Iran),** A Structural Study of a Wall Painting From Salmasi House in Tabriz (Museum of Assessment)
13.10-13.20 **Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Nagihan UYSAL (Türkiye),** Cumhuriyet'in Kuruluşu ile Atatürk'ün Türk Resim ve Heykel Sanatına Kazandırdıkları
13.20-13.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

3. OTURUMU (3. SESSION) C SALONU (C HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Esmira VAGABOVA-Dr. (PhD.) Aida İSMAYILOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/bdo-dimu-cuv

12.30-12.40 **Prof. Dr. Nargiz ALİYEVA (Azerbaijan),** The Role of Epigraphic Documents in the Study of the Medieval Culture of Azerbaijan
12.40-12.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Esmira VAGABOVA (Azerbaijan),** Bakü Kazan ve Türkıstan Arasındakı Tıyatro İlşkıleri YirmincıYüzyılın Başında
12.50-13.00 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Ayşe ÇETİN (Türkiye)-Merve MAYIS AKTAN (Türkiye),** İzmir Konak İlçesi Tarihi Çeşmeleri
13.00-13.10 **Dr. (PhD.) Oğuljeren HACIYEVA (Turkmenistan),** Ressam Ayhan Haciyev'in Yaratıcılığı
13.10-13.20 **Sara AHMADOVA (Azerbaijan),** Multiculturalism in Azerbaijan
13.20-13.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

4. OTURUMU (4. SESSION) D SALONU (D HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mira MAMMADKHANOVA-Doç. (Assoc. Prof.) Hande KILIÇARSLAN
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/wjg-nboi-kku

12.30-12.40 **Prof. Dr. Abbas SEYIDOV (Azerbaijan)-Leyla RUSTAMOVA (Azerbaijan),** Monuments of the Chalcolithic Period of Nakhchivan
12.40-12.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Afet RUSTAMBAYOVA (Azerbaijan),** The Sign Semantics of the Belts of Azerbaijan in the Historical and Cultural Context
12.50-13.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeynep KÜÇÜKTURAL (Türkiye),** Balıkesir İli Erdek İlçesi Düzler Köyü Pomaklarının El Sanatı Örnekleri

13.00-13.10 **Doç. (Assoc. Prof.) Ülkü KÜÇÜKKURT (Türkiye),** Afyonkarahisar Geleneksel El Sanatlarında Ay ve Yıldız Motifi
13.10-13.20 **Rafia SOY (Türkiye),** Engraving Style and Symbolism in Khojaly -Gedebey Culture Pottery (with Examples from Azerbaijan Archeology
13.20-13.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

5. OTURUMU (5. SESSION) A SALONU (A HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Osman KUNDURACI-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ülkər EYVAZOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

13.30-13.40 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Asad ALIYEV (Azerbaijan),** Art of Love Among Georgian Azerbaijanis
13.40-13.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ülkər EYVAZOVA (Azerbaijan),** Akademik Nailə Vəlixanlının Redaktorluğu ilə Nəşr Edilən Müasir Numizmatik Əsərlər
13.50-14.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ayşegül KARAKELLE (Türkiye),** 6 Şubat Depreminin El Sanatlarına Etkisi Üzerine Bir Durum Tespiti "Hatay Örneği"
14.00-14.10 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ (Türkiye),**Examples Carpet in Milas Museum
14.10-14.20 **Aida K. AMİRKHANOVA (Dagestan),** The Traditional Art Of Weaving Silk Headscarves "Tastar" of the Kumyks (Turkic- Speaking Peoples of Dagestan): to the Problem of the Revival of the Craft
14.20-14.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
14.30-14.50 *ARA (BREAK TIME)*

6. OTURUMU (6. SESSION) B SALONU (B HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Tural ŞİRİYEV-Dr. (PhD.) Galina MUTAF
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/dse-qnmv-foz

13.30-13.40 **Prof. Dr. Necati DEMİR (Türkiye),** Oğuz Yabgu Devleti'nin Dağılışı, Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu ve Azerbaycan'ın Oğuzlar Tarafından Fethi
13.40-13.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Əli FƏRHADOV (Azerbaijan),** CənubiAzərbaycanda Beynəlmiləlçilik və Demokratik Dəyərlərə Dair ("Azərbaycan" Qəzetinin (1947-1949) Materialları Əsasında)
13.50-14.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Faiq ƏLƏKBƏRLİ (Azerbaijan),**Ümgülsümün Türkçülük ve Milli İstiklal Felsefesi
14.00-14.10 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nuruzade ŞAHLA (Azerbaijan),**
Ermeni İşgalindan Kurtarılan Toprakların Azerbaycan Halkı İçin Manevi Değeri
14.10-14.20 **Dr. (PhD.) Entela MUÇO (Albania),** XX Yüzyılın İkinci Yarısında Balkanlar ve Avrasya (Arnavutluk e Azerbaycan
14.20-14.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
14.30-14.50 *ARA (BREAK TIME)*

7. OTURUMU (7. SESSION) C SALONU (C HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Elfira MƏLİKOVA-QURBANOVA-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nuruzade ŞAHLA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/bdo-dimu-cuv

13.30-13.40 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Elfira MƏLİKOVA-QURBANOVA (Azerbaijan),** Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində Professional Muzey İşinin Formalaşmasında Akademik Nailə Vəlixanlının Rolu
13.40-13.50 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sənubər QASIMOVA (Azerbaijan)- Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan),** Osmanlı Dövrünün Yadigarları (Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində QorunanXIX Əsr Materiallarına Əsasən)
13.50-14.00 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Boyan BLAZHEV (Bulgaria),**Harmony of Colors

14.00-14.10 **Sənurə DOSTİYEVA (Azerbaijan),** Zaqatala Dəfinəsi Azərbaycan'ın Avropa Ölkələri ilə Ticarət Əlaqələrinin Öyrənilməsində Mənbə Kimi
14.10-14.20 **Aynur MAMMADOVA (Azerbaijan),** Identification of theAzerbaijan Carpets in Foreign Collections
14.20-14.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
14.30-14.50 *ARA (BREAK TIME)*

8. OTURUMU (8. SESSION) D SALONU (D HOLL)
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevinc NASİROVA-Doç. (Assoc. Prof.) Gülnur DURAN
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/wjg-nboi-kku

13.30-13.40 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mahfuza ZEYNALOVA (Azerbaijan),** Suppressed and Persecuted Turkology: Tracing the Path of the First All-Union Turkological Congress
13.40-13.50 **Doç. (Assoc. Prof.) Gülnur DURAN (Türkiye),** XVIII. Yüzyıl Osmanlı Tezhip Sanatında Batı Etkilerinin Mushaf Bezemelerindeki Yansımaları
13.50-14.00 **Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan),** Azərbaycanın Orta Əsrlər Dövrünü Təmsil Edən Numizmatik Vəsait: "Azərbaycan Atabəylərinin Sikkələri" Kataloqu
14.00-14.10 **Öğr. Gör. (Lec.) Aycel Derya TANAY ÖZTÜRK (Türkiye)-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeliha KAYAHAN (Türkiye),** Nene Hatun Anıtı Üzerine Bir İnceleme
14.10-14.20 **Arş. Gör. (Res. Assist.) Ali Can ÖZÇELİK (Türkiye),** Bursa- Karacabey Kümbetli Cami'nde Malzeme Kullanımı
14.20-14.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
14.30-14.50 *ARA (BREAK TIME)*

9. OTURUMU (9. SESSION) A SALONU (A HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Nargiz ALİYEVA-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mahfuza ZEYNALOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

14.50-15.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeynep KÜÇÜKTURAL (Türkiye),** Denizli'de Mahreç İşareti Almış Bir Dokuma "Çameli Elmalı Bezi"
15.00-15.10 **Doç. (Assoc. Prof.) Hande KILIÇARSLAN (Türkiye)-Prof. Dr. F. Nurhan ÖLMEZ (Türkiye)-Prof. Dr. Sema ETİKAN (Türkiye),** Kırşehir Yöresi Namazlağı Dokumaları
15.10-15.20 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Mira MAMMADKHANOVA (Azerbaijan),** A Comparative Analysis of the Ornamentation of Ceramic Products and Carpets on the Example of Archaeological Artifacts From the Collection of the Azerbaijan National Carpet Museum
15.20-15.30 **Dr. (PhD.) Günel SEYİDƏHMƏDLİ (Azerbaijan),** Şeyx Cüneyd Türbəsinin Ətrafında Yerləşən Qəbirüstü Abidələrin Bədii Xüsusiyyətləri
15.30-15.40 **Daniyal Saidakhmedovich KIDIRNIYAZOV (Dagestan),** Problems of Ethnography and Spiritual Culture of the Nogais in the Work of I.T.Mutenin "The Achikulak Nogais"
15.40-15.50 **Fəridə XƏLİLOVA (Azerbaijan),** Azərbaycanda Pilək Tikmə Sənəti (Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Materialları Əsasında)
15.50-16.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

10. OTURUMU (10. SESSION) B SALONU (B HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Faiq ƏLƏKBƏRLİ-Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/dse-qnmv-foz

14.50-15.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevinc NASİROVA (Azerbaijan),** Azərbaycanda Qurama Məişət Əşyaları ilə Bağlı Bəzi İnançlar

15.00-15.10 **Doç. (Assoc. Prof.) Ebru ÇATALKAYA GÖK (Türkiye),** Türk Kumaşlarında Görülen Üzüm Motifinden Örnekler

15.10-15.20 **Dr. (PhD.) Nurlan NƏSİROV (Azerbaijan)-Dr. (PhD.) Aygün MƏMMƏDOVA (Azerbaijan),** Samani Sikkələri Orta Əsrlərdə Azərbaycanın Ticarət Əlaqələrini Açıqlayır

15.20-15.30 **Aygün QULİYEVA (Azerbaijan),** Abşeronda Ənənəvi Keçəçilik Sənətinə Dair

15.30-15.40 **Aslan GASİMOV (Azerbaijan),** Gobustan Rock Art: an Archaeological and Ethnographic

15.40-15.50 **Bahar AMANOVA (Azerbaijan),** Ethnographic Characteristics of Karabakh Bayatisi

15.50-16.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

11. OTURUMU (11. SESSION) C SALONU (C HOLL)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevil KARİMOVA-Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Ayşe ÇETİN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/bdo-dimu-cuv

14.50-15.00 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Tural ŞİRİYEV (Azerbaijan),** Hilafet Döneminde Azerbaycan'da Eğitim Çalışmalarının Bazı Yönleri

15.00-15.10 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Maria IANIOGLO (Gagauzya),** Assertivenes as the Foundation of a Constructive Interaction in the Context of Intercultural Communication

15.10-15.20 **Dr. (PhD.) Rudina HOXHA (Albania),** The Use of Audiovisual Aids as an Effective Form of Thought Development in the Face of Globalization

15.20-15.30 **Dr. (PhD.) Aida İSMAYILOVA (Azerbaijan),** Türk Kültürü ve İslam Dini (Azerbaycan'ın Arkeolojik Materyelline Göre)

15.30-15.40 **Aynur BABAYEVA (Azerbaijan),** From the History of International Scientific and Cultural Relations of Azerbaijan With Turkic- Speaking Countries in 2014-2018 (Based on the Experience of the National History Museum of Azerbaijan)

15.40-15.50 **Lala MAMMADOVA (Azerbaijan),** The Library of the National Museum of History of Azerbaijan Plays an Important Role in Supporting Research and Education

15.50-16.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

12. OTURUMU (12. SESSION) D SALONU (D HOLL)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Lala A. ALİYEVA-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Əli FƏRHADOV

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/wjg-nboi-kku

14.50-15.00 **Dr. (PhD.) Hajar VERDIYEVA (Azerbaijan),** History on the Matrix of Truth: The Armenian Gregorian Church Is Monophysite and not Orthodox

15.00-15.10 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ələddin MƏLİKOV (Azerbaijan),** Orta Əsrlər İslam İrfaninin Zirvəsi - Mühyiddin İbn Ərəbi

15.10-15.20 **Dr. (PhD.) Aynure MAMMADOVA (Azerbaijan),** Azerbaycan Müelliflerinin Türkiyede İstinsah Edilmiş Yazmaları

15.20-15.30 **Valentina CUZNETOVA (Gagauzya),** Translation of GagauzIdentity Through Folk Art

15.30-15.40 **Gunel SULEYMANOVA (Azerbaijan),** About the Activity of the Governor-General of Karabakh Khosrov Bey Sultanov

15.40-15.50 **Saadat ALAKBAROVA (Azerbaijan),** Portrait of Shirvanshah, the Last Ruler of the Thousand-Year Rule

15.50-16.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

13. OTURUMU (13. SESSION) A SALONU (A HOLL)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Zeynep KÜÇÜKTURAL-Dr. (PhD.) Entela MUÇO Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation): https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

16.00-16.10 **Prof. Dr. Amargeet CHANDOK (India),** Kohvar and Sohrai – The Indigenous Tradition

16.10-16.20 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Həqiqət ZAHİDOVA (Azerbaijan),** Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sində Tibbi Müalicə Üsulları
16.20-16.30 **Dr. (PhD.) Ayshan HUSEYNOVA (Azerbaijan),** Cultural Tourism Potential of Azerbaijani Old Cities Inscribed on UNESCO World Heritage List
16.30-16.40 **Arş. Gör. (Res. Assist.) Narmin HANMEMMEDOVA (Azerbaijan),** The Azerbaijan Democratic Republic's Activity in Organizing the Labor of Refugees (1918-1920)
16.40-16.50 **Saadat ALAKBAROVA (Azerbaijan),** Sources on the Palace Residences of the Shirvanshahs State
16.50-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

14. OTURUMU (14. SESSION) B SALONU (B HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Afet RUSTAMBAYOVA-Doç. (Assoc. Prof.) Tuba BATU
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/dse-qnmv-foz

16.00-16.10 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sevil KARİMOVA (Azerbaijan),** The Image of Uzun Hasan in the World and Azerbaijan Fine Arts (Dedicated to the 500th Anniversary of Uzun Hasan)
16.10-16.20 **Doç. (Assoc. Prof.) Tuba BATU (Türkiye)-Öğr. Gör. (Lec.) Ece YÜCEL (Türkiye),** Bir Tasarım Elemanı Olarak Çanakkale-Çan İlçesi Kimliği ve Seramik Takılarda Kullanımı
16.20-16.30 **Dr. (PhD.) Sevinc HEYDƏROVA (Azerbaijan),** Ədəbiyyatımızın İnciləri Nizami Muzeyində
16.30-16.40 **Funda YÜKSEL ÖZER (Türkiye),** Kızıl Saçlı Tanrıça Aphrodite/Afrodit
16.40-16.50 **Öğr. Gör. (Lec.) Gülhan GÜLDÜR (Türkiye),** Beypazarı Kent Tarihi Müzesinde Bulunan Metal Takılar
16.50-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

15. OTURUMU (15. SESSION) C SALONU (C HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Həqiqət ZAHİDOVA-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Ələddin MƏLİKOV
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/bdo-dimu-cuv

16.00-16.10 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Əsəd ƏLİYEV (Azerbaijan),** Gürcüstan Azərbaycanlıları Arasında Aşıq Sənəti
16.10-16.20 **Dr. (PhD.) Galina MUTAF (Gagauzya),** Dmitriy Kara Çobanın Lirikasında Tematika Genişlii
16.20-16.30 **Şəfa MÖVSÜMOV (Azerbaijan),** Şəhid Ağayev Şahin Azə Oğluna Məxsus Materiallara Dair (MATM-nin Vətən Müharibəsi Fondunun Əsasında)
16.30-16.40 **Gülnar FƏRHADOVA (Azerbaijan),** İctimaiyyətlə Əlaqələrdə Etika və Əxlaq Qanunlarına Riayətə Dair
16.40-16.50 **Aynur SAYDOVA (Azerbaijan),** Folklore Examples in the "Codex Cumanicus"
16.50-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

16. OTURUMU (16. SESSION) D SALONU (D HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nardana YUSİFOVA-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Asad ALIYEV
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/wjg-nboi-kku

16.00-16.10 **Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Nardana YUSİFOVA (Azerbaijan),** Woman-Leadership Top- Meaning of Scientific Model and Unity of Spatial thinking
16.10-16.20 **Elnur HASANOV (Azerbaijan),** Relocations of Ganja as the Sample of Urban Culture
16.20-16.30 **Khadija HUSEYNOVA (Azerbaijan),** Russia's Attitude in the Process of Bulgaria's Breakaway from the Ottoman Empire (1885)

16.30-16.40 **Naila Adalat ALİYEVA (Azerbaijan),** Nizami Muzeyinin Yunesco Əhəmiyyətli Eksponatı
16.40-16.50 **Pervane EZİMOVA (Azerbaijan),** Şəhid Qasımov Orucun Şəxsi Əşyalarına Dair (MATM Vətən Müharibəsi Fondunun Materialları Əsasında)
16.50-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

06 Eylül (September) 2023

17. OTURUMU (17. SESSION) A SALONU (A HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Doç. (Assoc. Prof.) Ülkü KÜÇÜKKURT-Dr. (PhD.) Ayshan HUSEYNOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/hiu-kfdq-pkf

10.00-10.10 **Assoc. Prof. Dr. Djalalitdin MIRZAEV (Uzbekistan),** Problems of Ethnıc Identıty Formatıon in Central Asia
10.10-10.20 **Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Nurcan BAHARGÜLÜ(Türkiye),** Karapınar Çeşmeleri
10.20-10.30 **Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Ufuk ÖREN (Türkiye)-Öğr. Gör. (Lec.) Servet AKAR (Türkiye),** Kuyumculuk Sanatında Kullanılan Elmasların Kökeni, Fizikokimyasal Özellikleri, Pırlanta Olarak İşlenmesi ve Derecelendirilmesi
10.30-10.40 **Dr. (PhD.) Elvin XUDAVERDİYEV (Azerbaijan),** Multiculturalism as an Element of Cultural Policy
10.40-10.50 **Zemine RESULOVA (Azerbaijan),** Folklor Çalışmaları İçin Bir Kaynak-Şeki Han Sarayı
10.50-11.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

18. OTURUMU (18. SESSION) B SALONU (B HOLL)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Amargeet CHANDOK-Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) Sənubər QASIMOVA
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/dse-qnmv-foz

10.00-10.10 **Dr. (PhD.) Nəzmin CƏFƏROVA (Azerbaijan),** Azərbaycan'da Biliklər Cəmiyyəti'nin Formalaşmasında Muzeylərin Yeri
10.10-10.20 **Sahiba ALAKBAROVA (Azerbaijan),** The Role of Museums in Educating the Young Generation in a Patriotic Spirit
10.20-10.30 **Khadija TAGİSOY (Azerbaijan),** The Role of Archaeological Museums in National Identity (the Case of Istanbul and Ankara Archaeological Museums)
10.30-10.40 **Suqra ORUCOVA (Azerbaijan),** About Some QuestionsRegarding Problems of the Historical Geography of Karabakh (60- 80s of the 20th century)
10.40- 10.50 **Öğr. Gör.(lec.) Servet AKAR (Türkiye)-- Öğr. Gör. Dr. (Lec. PhD.) Ufuk ÖREN (Türkiye** Geleneksel kuyumculuk Sanatında Kullanılan Ajur Tekniği ve Uygulamaları
10.50-11.00 **Arş. Gör. (Res. Assist.) Naci EDİ, (Türkiye),** Geçici (Ephemeral) Sanat Eserleri Kapsamında; Kar ve Buz Heykelleri

ONSEKİZİNCİ YÜZYIL OSMANLI TEZHİP SANATINDA BATI ETKİLERİNİN MUSHAF BEZEMELERİNDEKİ YANSIMALARI

REFLECTIONS OF WESTERN INFLUENCES ON THE QUR'AN DECORATIONS IN THE OTTOMAN MANUSCRIPT ILLUMINATION ART OF EIGHTEENTH CENTURY

Gülnur DURAN*

ABSTRACT

The eighteenth century is the years when the Western influences began to be seen intensely in Turkish decorative arts. The western influences was first manifested in the decorative arts. New ways are sought without abandoning the aesthetics of the classical Ottoman style and its own taste. It is seen that the Baroque and Rococo characteristics are applied to Ottoman design patterns and these styles became widespread. This new style, which has been adopted and called Turkish Rococo, has a more plain and pleasant appearance compared to its European counterparts. Although Western sources played an important role in this, similar motifs that already existed in its structure became a facilitating factor in the acceptance and application of this style. The classical style of the seventeenth century was continued in the manuscripts by partially preserving its colours, patterns and motifs. The page layout, illuminated fields and pattern style of the Holy Qur'an carry on the characteristics of the classical period. In the following years, when the effects of Western art were felt more strongly, new forms joined alongside the traditional elements. The primary example include single flower buds and bunches of flowers tied with a naturalist style ribbon, which gained volume by dyeing in shades. The folds of the ribbon to which the bouquets are tied, the processing of the stem, and the leaves of the flowers according to C and S shapes show the Baroque and Rococo style characteristics.

The aim of this study to examine and evaluate the reflections of the Western influences in the eighteenth century Ottoman illumination art on the Holy Qur'an copies.

Key words: Illumination, Baroque, Rococo, Turkish Rococo, the eighteenth century illumination.

GİRİŞ

Tezhip sanatı, bezeme yoluyla hüsn-i hatta dolayısıyla kitaba estetik değer kazandıran, kıymetini arttıran, geleneğe bağlı sanatlarımız içinde tarihi bilinen en eski sanatlarımızdan biridir. Kur'an-ı Kerîm âyetlerinin iki kap arasında toplanmasıyla oluşan mushaflara gösterilen saygı ve sevgi, onu en güzel şekilde bezeme arzusu sanatın gelişmesine sebep olmuştur. Mushafların tezhip edilmesi yedinci ve sekizinci yüzyıllar arasında istinsah edilen nüshalarla başlamış[1] İslâm milletlerinin sanat anlayışı ve zevklerine göre yüzyıllar boyunca farklı üsluplarda değişip gelişme göstermiş, dönemin bezeme üslubuyla paralel olarak tezhip edilmiştir. Mushaflar bezenirken aynı zamanda kitabın okunması esnasında dikkat edilmesi gereken pek çok durum duraklar, mushaf gülleri gibi tezyinî unsurlarla işaret edilmiştir. Osmanlılarda tezhip sanatının en olgun ve mükemmel devrinin başlangıcı II. Bayezıd (1481-1512) ve onaltıncı yüzyıl olarak kabul edilmektedir[2]. Mushafların bezenmesinde, okumayı güçleştirecek tarzda aşırılıktan kaçınılarak, en güzel ve zengin tezhipler klasik kurallara sadık kalınarak yapılmış, son şeklini alan mushaf tezhibinde sayfa düzeni, ilerleyen yıllarda da aynen korunarak devam etmiştir. Yenilik arayışlarının, yeni tasarımların mushaflar üzerinde denenmesinden edeben uzak durulmuştur.

Onyedinci yüzyıl tezhip sanatına baktığımızda, yenilik göstermeyen bir devir olarak karşımıza çıkar. Yüzyılın ilk yarısında, Saray Nakkaşhâne'sinde hazırlanmış mushafların tezhibinde sayfa düzeni ve tasarımı, sağlam desen bilgisi ve bezeme unsurlarıyla onaltıncı yüzyılın klasik anlayışının devam ettirildiği görülür. TİEM 403 numaralı, 1617 tarihli Mushaf, klasik tezhip özellikleriyle bunun en güzel örneklerinden

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, İstanbul

[1] Zeren Tanındı,"Kur'an-ı Kerim Nüshalarının Ciltleri ve Tezhipleri", *1400.Yılında Kur'an-ı Kerim, Sergi Kataloğu*, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul, 2010, s.90-121.

[2] F.Çiçek Derman,"Türk Tezhip Sanatının Asırlar İçinde Değişimi", *Türkler:Geleneksel Sanatları,* Yeni Türkiye Yayınları, c.12, Ankara, 2002 , s.294.

biridir[3](Resim:1). Onyedinci yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı Devleti'nde görülmeye başlayan siyasi ve sosyal alandaki gerilemeler, sanat faaliyetlerini de büyük ölçüde etkilemiştir. Klasik dönem Osmanlı sanatının ağırbaşlı, olgun beğenileri yavaş yavaş değişerek işçilikteki kalite azalmaya başlamıştır. Dönemin sonlarına doğru bir yanda klasik devrin sayfa düzeni, motif, desen geleneği devam ettirilirken diğer yanda klasik tezhipteki ince işçilik zayıflamış, renklerdeki canlılık kaybolmuş, laciverd renk soluk bir hal almıştır. Altın ve laciverdin yanısıra yeşil ve bordo rengin kullanıldığı desenlerde birbirine benzer motifler daha sık tekrar edilmeye başlamış, motifler kabalaşarak, irileşmiştir[4]. İÜ-NEK A 6549 numaralı, 1682 tarihli

Resim:1

Resim:2

Resim:3

Resim:4

Resim:5

Resim:6

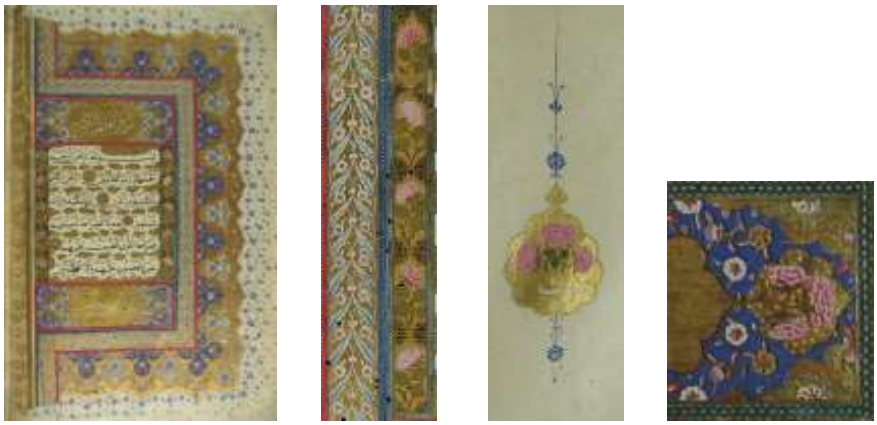
Resim:7

Resim:8

[3] Yayın; M.Uğur Derman, *Doksandokuz İstanbul Mushafı*, İstanbul, 2010, s.106-107; İstanbul 2010, *1400.Yılında Kur'an-ı Kerim, Sergi Kataloğu*, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul, s.414-415; Bu döneme ait tezhipli mushaflar için bkz.; TİEM 21, (1619-20); TSMK EH 150, (1625-26); TSMK K 58, (1643-44); İÜ-NEK A 6677, (1638).

[4] F.Çiçek Derman, 2002, s.295.

Resim:9

Mushafın serlevha tezhibinde sayfa düzeni korunurken, renklerdeki değişim ve iğne perdahtının kullanımının artması dikkati çekmektedir[5] (Resim:2). Yüzyılın sonlarına doğru Batı sanatının etkileri kendini gösterir. Tezhip sanatında klasik üslûp devam ederken sanatlarımıza ***şükûfe*** olarak adlandırılan yeni bir üslup katılır[6], yeni düzenlemeler ve yeni boyama usûlleri ortaya çıkar. Klasik üslupta eser veren sanatkârlar da bu üslubun etkisiyle, gerçekçi bir anlayışla yaptıkları, dalında tek çiçek ve çiçek demeti minyatürlerini kısa zamanda benimser. Çiçek minyatürlerinin işçiliğinde klasik resimdeki gölgenin yerini fırça ile ince tarama tekniği alır, renk ve ayrıntıların aslına uygun işlendiği görülür. Çiçekler dalında veya vazoda tek çiçek, bazen demet, bazen de tezhip deseninin içine yerleştirilmiş olarak kullanılmıştır. Şükûfe üslubu, padişah için hazırlanan yazma eser bezemelerinde sıklıkla uygulanır. Onyedinci yüzyılda yaşamış Ali Çelebi'nin SK-NOK 4077 numaralı, 1667 tarihli şükûfenâmesi gül, lâle, sümbül, nergis, zerrin gibi çiçeklerin gerçekçi bir bakışla resmedildiği önemli eserlerden biridir[7]. Dönemin bir başka önemli eseri, İÜ-NEK T 5461 numaralı 1685-86 tarihli Gazneli Mahmud Mecmûası'dır. Albüm içinde yer alan vazoya yerleştirilmiş çiçekler ve kâtıa tekniğinde yapılmış tabiî üslûptaki çiçekler güzel örnekler arasındadır[8]. Tabiî üslûptaki çeşitli çiçekler, değişik konularda yazılmış el yazması kitapların bezenmesinde tercih edilip uygulanırken, mushaflarda klasik üslubun devam ettiği dikkati çeker.

Onsekizinci yüzyılda Batı sanatının etkileri daha kuvvetli ortaya çıkmaya başlar. Fransa'da Rokoko sanatı bu tarihlerde gündemdedir. Osmanlı sanatı da Batı etkisinin en hızlı ve kolay şekilde kendini gösterdiği sanat alanında Fransız Rokokosu'ndan etkilenerek bundan nasîbini alır. Osmanlı klasik üslûp estetiğinden, onun zevk çizgisinden ayrılmadan yeni arayışlar içine girilir. Sultan I. Mahmud devrinden itibaren bu yeni üslup özelliklerinin Osmanlı tasarım kalıplarına uygulandığı görülür[9]. Sanatkârlar, Batıdan gelen etkilere kendi zevk ve görüşlerini de katarak *Türk Rokokosu* adı verilen üslupla eserler meydana getirirler. SK Yeni Cami 1 numaralı 1753-54 tarihli Mushafın serlevha tezhibinde olduğu gibi klasik üslupta sayfa düzeni ile biraz kabalaşmış haliyle desen ve motifler devam ederken[10] (Resim:3), bir taraftan da tabiî üslupda çiçeklerin, çiçek merakı ve sevgisinin doruk noktaya çıktığı bezeme sanatının zengin ve güzel örnekleri bizi karşılar. Gül, lâle, karanfil, sümbül, menekşe, leylak, zerrin, sıklamen gibi çiçek resimleri bu yüzyılda olgunlaşarak, sanatkârın fırçasında yeni bir boyut kazanıp üslup zenginleşmesi olarak kendini gösterir. MYEK- 45 HK 9758 numaralı 1740 tarihli Mushaf son sayfasındaki çiçek demetiyle şükûfe üslubunun klasik tezhiple birlikte uygulandığı eserlerden biridir (Resim:4). Onsekizinci yüzyılın ilk yarısından itibaren vakfiye, ferman, divân gibi farklı konulardaki pek çok yazma rokoko-barok üslupda desenlerle

[5] Yayın;Uğur Derman, 2010, s.168-169; Bu döneme ait tezhipli mushaflar için bkz.; SK Kasîdecizâde 1, (1660); TSMK EH 163, (1661-62); TİEM 401, (1665); TİEM 484, (1675); SSM-HK 100-0348, (1682); TİEM 405, (1686).

[6] İnci A. Birol, "Şükûfe", *TDV. İslâm Ansiklopedisi*, c.39, İstanbul, 2010, s.258-259.

[7] Neslihan K. Keskin, "Şükûfe-perest Bir Osmanlı Ali Çelebi ve Şükûfe-nâmesi", *Gazi Türkiyat, Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Ankara, 2011, s.257-284; Nurhan Atasoy, *Hasbahçe Osmanlı Kültüründe Bahçe ve Çiçek*, Aygaz Yayınları, İstanbul, 2002, s.164-167. Benzer tezhipli yazmalar için bkz.; MK-AEE 160/179; MK- AEE 173/163.

[8] Uğur Derman,"Benzeri Bulunmayan Bir San'at Albümü, Gazneli Mahmut Mecmûası", *Ömrümün Bereketi:2,* İstanbul, 2019, s.140-153; Atasoy, 2002, s.160-162.

[9] Feryal İrez, "Topkapı Sarayı Harem Bölümündeki Rokoko Süslemenin Batılı Kaynakları," *Topkapı Sarayı Müzesi, Yıllık 4*, İstanbul, 1990, s.22-28.

[10] Örnek eserler için bkz.; TİEM 484, (1675); TSMK EH 140, (1699).

bezenmiştir. SK Hacı Beşir Ağa 682 numaralı 1738 tarihli Vakfiye'de aynı sayfada klasik tezhip ve rokoko üslubunun birlikte yer alması (Resim:5), DAB-OA EV VKF 0002/18 numaralı, 1733 tarihli bir Hüccet (Resim:6) ile VGM-KTDB 1399 numaralı 1740, 1743, 1752, 1753 tarihli Sultan I. Mahmud Vakfiyesi'nin baştan sona rokoko üslubundaki bezemesi, temiz işçiliği ve renk zevkiyle Türk rokokosunun nitelikli uygulamaları arasındadır (Resim:7). Örnek yazmalarda görüldüğü gibi Rokoko üslubu, mushaflar haricindeki yazmaların bezenmesinde sıklıkla kullanılırken, mushafların tezhip edilmesinde müzehhiplerin desenlerine yeniyi katması daha ölçülü olmuştur. Klasik tezhipli TİEM 83 numaralı, 1749 tarihli Mushafın son sayfasını rokoko bir kurdele ile bağlanmış tabîi üslupta çiçek demeti bezenmektedir[11] (Resim:8), SK İzmir 15 numaradaki, yüzyıl başlarına tarihlendirilen Mushafın serlevhasında tabiî üsluptaki çiçekler koltuklar, sûrebaşları ve mushaf güllerinde (Resim:9), SSM-HK 100-0258 numaralı, 1744-45 tarihli Mushafın serlevhasında ise klasik tezhibin sıvama altın veya laciverd zeminli paftalarına yerleştirilmiştir. Bu eserlerde olduğu gibi tabiî üslupda goncasıyla gül dalı ve gül demeti Batı etkilerini biraz daha hissettirirken[12](Resim:10; Yayın: İstanbul, 2012, s.128), NPK 672 numaralı 1732 tarihli Mushafın serlevhasında, pafta içlerindeki tabiî üslupdaki çiçeklerle birlikte, koltuklardaki rokoko üslubunun kendine has kıvrık yaprak motifleri ve boyama tarzı klasik tezhipli bezeme içinde yerini almıştır (Resim:11). Zamanla bezeme sanatlarımıza dahil olan bu unsurlar artarak devam etmiş ve sıklıkla uygulanmaya başlamıştır. Tamamı Türk rokokosu üslubunda tezhip edilmiş, tespit edilebilen tek örnek, onsekizinci yüzyılın ortalarına ait İÜ-NEK AY 6582 numarada kayıtlı, 1730-40 tarihli Mushaftır. Tezhibi, dönemin tanınmış müzehhiplerinden Sultanselîmli Reşîd Mustafa Çelebi imzalıdır. Serlevhası altın cedvellerle sınırlanmış yazı sahasıyla klasik sayfa düzenindedir, desen alışılmamış canlı renklerle işlenmiştir. Durakları, mushaf

Resim:10

Resim:11

[11] Benzer tezhipli mushaf için bkz.; TSMK EH 141, (1758); Yayın: Derman, U., 2010, s.264-65.
[12] Benzer tezhipli mushaf için bkz.; TİEM 245, (1711); Yayın:İstanbul 2010, s.430-31.

Resim:12

Resim:13

gülleri ve sûrebaşlarıyla Türk rokoko üslubunun özenli bir işçiliğe sahip güzel desenleri ile bezenmiştir (Resim:12).

Ondokuzuncu yüzyıla gelindiğinde, mushafların bezenmesinde de barok-rokoko desenler hakîm olmuş, yazının yoğun bezemenin altında adeta yok olduğu bir tezhip anlayışı öne çıkmıştır, Klasik üslubun yerini alan barok-rokoko karışımı üsluba daha sonraları ampir de eklenmiş, hangi motif ve desenin hangi üslupta olduğuna karar vermek imkânsız hâle gelmiştir[13]. Atâullah Efendi gibi rokoko üslubunu Batı'dan aldığı şekliyle bırakmayıp milli karakterimizin içinde yoğurarak yeni yorumlar katan müzehhibler de olmuştur. Ancak bu çabalar bezeme sanatlarımızı Batı sanatının etkisinden kurtaramamış, klasik tezhip zevkinden uzaklaşılmıştır. SSM 100-0281 numaralı,1840-41 tarihli Mushafın tezhibi, motifleriyle Türk rokokosunun örnekleri arasında yer almaktadır (Resim:13; Yayın: İstanbul, 2012, s.127). Sultan II. Mahmud'un 1826 tarihinden sonra gayrimüslim tebaaya da nakkaşlık hakkını vermesiyle, sanatımızda görülen bu bozulma artmıştır[14].

SONUÇ

Onsekizinci yüzyıl Batı sanatının rokoko-barok bezeme unsurlarının, Osmanlı bezeme sanatlarını etkisi altına aldığı, Türk sanatkârlarının kendi zevk ve görüşlerini de katmasıyla *Türk Rokokosu* adı verilen yeni bir üsluba dönüştüğü, klasik tezhibin estetiğinden, zevk çizgisinden ayrılmadan yeni arayışlar içine girildiği bir dönem olmuştur. Yüzyılın ilk yarısından itibaren bu yeni üslubun barok-rokoko desenleri; mushaflar haricinde, farklı konulardaki pek çok yazmanın bezenmesinde kullanılmıştır. Mushafların bezenmesinde ise; müzehhipler desenlerine yeni, denenmemiş olanı katmaktan edeben çekinmişlerdir. Bu yüzyılda klasik üslupta desenler kabalaşıp, renkler ve işçilikteki özen kaybolsa da sayfa düzeni korunmuş, klasik üslupda eserlerle gelenek devam ettirilmiştir. Zamanla tabiî üslupta çiçekler, Batı etkili barok-rokoko motifler, canlı renklerle klasik tezhibe nüfuz etmeye başlamış, klasik tezhibin içinde küçük sahalarda ve mushafların son sayfalarında yer verilmiştir. Araştırmalar sonucunda tamamı rokoko üslupta bezenmiş bir mushaf nüshası tespit edilebilmiştir. Ondokuzuncu yüzyıla gelindiğinde, mushaf tezhibinde rokoko-barok bezeme unsurları hâkim olmuş, yazının önüne geçerek okunmasını güçleştirecek hale gelmiştir.

Kısaltmalar

[13] Derman, Ç., 2002, s.297.
[14] Çiçek Derman, "Tezhip Sanatı", *Din ve Hayat, TDV. İstanbul Müftülüğü Dergisi*, S.27, Ankara 2016, s.90-92.

İÜ-NEK İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi
MK-AEE Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi
MYEK Manisa Yazma Eser Kütüphanesi
NOK Nuruosmaniye Kütüphanesi
SK Süleymaniye Kütüphanesi
SSM-HK Sakıp Sabancı Müzesi Hat Koleksiyonu
TİEM Türk ve İslâm Eserleri Müzesi
TSMK Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
DAB-OA Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivi.
VGM-KTDB Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı Arşivi
NPK Necip Paşa Kütüphanesi

KAYNAKÇA

Atasoy, Nurhan, (2002), *Hasbahçe Osmanlı Kültüründe Bahçe ve Çiçek*, Aygaz Yayınları, İstanbul.
Birol, A., İnci, (2010),"Şükûfe", *TDV. İslâm Ansiklopedisi*, c. 39, İstanbul, s.258-259.
Derman, F. Çiçek, (2017), "Sultan III. Selim Devri Tezyînatındaki Batı Tesirleri (1789-1807)", *Osmanlı Dünyasında Kültürel Karşılaşmalar ve Sanatsal Yansımaları: Prof. Dr. Filiz Yenişehirlioğlu'na Armağan* (14-16 Kasım 2012: Hacettepe Üniversitesi: Ankara), s.93-98.
Derman, F. Çiçek, (2016), "Tezhip Sanatı", *Din ve Hayat, TDV. İstanbul Müftülüğü Dergisi*, S.27, Ankara, s.90-92.
Derman, F. Çiçek, (2010), "Tarihimizde Mushafların Bezenmesi", *Diyanet İlmi Dergi Kur'an'ın Nüzûlünün 1400. Yılı Anısına*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını., c.46, S.4, Ankara, s.137-144 (Ayrı Basım).
Derman, F. Çiçek, (2002), "Türk Tezhip Sanatının Asırlar İçinde Değişimi", *Türkler: Geleneksel Sanatları,* Yeni Türkiye Yayınları, c.12, Ankara, s.289-299.
Derman, M. Uğur, (2019),"Benzeri Bulunmayan Bir San'at Albümü, Gazneli Mahmut Mecmûası", *Ömrümün Bereketi:2,* İstanbul, s.140-153.
Derman, M. Uğur, (2010), *Doksandokuz İstanbul Mushafı*, İstanbul.
İrez, Feryal, (1990), "Topkapı Sarayı Harem Bölümündeki Rokoko Süslemenin Batılı Kaynakları," *Topkapı Sarayı Müzesi, Yıllık 4*, İstanbul, s.21-53.
Keskin, K., Neslihan, (2011), "Şükûfe-perest Bir Osmanlı Ali Çelebi ve Şükûfe-nâmesi", *Gazi Türkiyat, Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Ankara, s.257-284.
İstanbul (2012), *Sabancı Müzesi Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu*, İstanbul.
Tanındı, Zeren, (2010), "Kur'an-ı Kerim Nüshalarının Ciltleri ve Tezhipleri", *1400.Yılında Kur'an-ı Kerim, Sergi Kataloğu*, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul, s.90-121.
İstanbul (2010), *1400.Yılında Kur'an-ı Kerim, Sergi Kataloğu*, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul.

** Resim 4,6,7,8 ve12 numaralı eserlerin görselleri için Ali Ersen Özyurt'a çok teşekkür ederim.